เอกสารเผยแพร่

จดหมายข่าว
ราชบัณฑิตยสถาน

สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๐ โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๐

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๒๔๘ มกราคม ๒๕๕๕ ISSN 0857-7064

ข่าวราชบัณฑิตยสถาน

*** **นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์** *รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี* ซึ่งได้รับมอบหมายและมอบอำนาจให้สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาของราชบัณฑิตยสถาน **ตรวจเยี่ยมและมอบนโยบายให้แก่คณะผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถาน เมื่อวันพุธที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เวลา ๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ชั้น ๓ กองศิลปกรรม**

*** **ราชบัณฑิตยสถานร่วมจัดงานวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๕ เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยจัดกิจกรรมและเกมเสริมทักษะความรู้ภาษาไทย ฉายตัวอย่างการ์ตูนรายการรู้ รัก สำนวนไทย และแจกของขวัญและของแจกมากมาย ณ บริเวณสนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร** ทั้งนี้ ได้รับความสนใจจากเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก

*** เมื่อวันพุธที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕ **ราชบัณฑิตยสถาน โดย คณะกรรมการสหวิทยาการเพื่อการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และเครือข่ายสหวิทยาการแห่งราชบัณฑิตยสถาน (ภาคกลาง) ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตน-ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี** จัดสัมมนาเรื่อง **"วิกฤตอุทกภัยในประเทศไทย : แนวทางและการแก้ไขด้วยสหวิทยาการ"** โดยเล็งเห็นว่าการป้องกัน แก้ไข และบรรเทาปัญหาการเกิดอุทกภัยของประเทศไทย จำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขโดยอาศัยความร่วมมือของหลายภาคส่วนในรูปแบบสหวิทยาการ ทั้งนี้ จะนำข้อสรุปที่ได้จากการสัมมนาจัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่ต่อไป การสัมมนาดังกล่าวจัดขึ้นที่ห้องประชุมราชภัฏ ชั้น ๓ อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เวลา ๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. และมี **ฯพณฯ อำพล เสนาณรงค์** *องคมนตรี* ให้เกียรติเป็นประธานพิธีเปิด ในงานมีการบรรยายพิเศษเรื่อง **"แนวทางและการแก้ไขวิกฤตอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๔"** โดย **รศ. ดร.ชูเกียรติ ทรัพย์ไพศาล** คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การเสวนาเรื่อง **"นวัตกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในประเทศไทยด้วยสหวิทยาการอย่างยั่งยืน"** จากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ นอกจากนี้ มีการแบ่งประชุมกลุ่มย่อยเพื่อร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาอุทกภัยด้วยวิธีสหวิทยาการโดยใช้ศาสตร์ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านวิทยาศาสตร์ และด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นแกนนำในการแก้ไขปัญหา และมีการแสดงนิทรรศการผลงานการวาดภาพเพื่อการบำบัดจิตใจของผู้ประสบภัยน้ำท่วมด้วย

ราชบัณฑิตยสถาน ขอเชิญชมรายการ รู้ รัก สำนวนไทย ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง ๗ ทุกวันอาทิตย์ เวลา ๘.๐๙-๘.๑๐ น. เริ่มออกอากาศตอนแรกในวันอาทิตย์ที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

สรุปบรรยายเสนอผลงานค้นคว้าและวิจัย
ของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกต่อที่ประชุมสำนัก

สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

- **วันพุธที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔**

ศ. ดร.ไพทิต เอกจริยกร ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง *โฉนดชุมชน : ทางเลือกใหม่ในการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน* ความโดยสรุปว่า ปัญหาที่ดินเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะปัญหาการไร้ที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินซึ่งถือว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและพยายามดำเนินการแก้ไขด้วยการนำเสนอแนวทาง วิธีการและมาตรการต่าง ๆ มาตรการ “โฉนดชุมชน” ถูกนำเสนอครั้งแรกในการแถลงนโยบายการบริหารประเทศว่าด้วยการปรับโครงสร้างภาคเศรษฐกิจในภาคเกษตรของรัฐบาลต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีความมุ่งมั่นที่จะจัดหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรยากจนในรูปของธนาคารที่ดิน และเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ์ให้แก่เกษตรกรยากจน และชุมชนที่ทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐที่ไม่มีสภาพป่าแล้วในรูปของโฉนดชุมชน ปัจจุบันได้มีการดำเนินการเปิดสำนักงานโฉนดชุมชนขึ้น ณ บริเวณลานหน้าอาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และเมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ออกโฉนดชุมชนให้แก่สหกรณ์บ้านคลองโยง จำกัด จังหวัดนครปฐม เป็นแห่งแรก มีเนื้อที่จำนวน ๑,๘๑๓ ไร่ ๓๑ ตารางวา และมีชุมชนซึ่งได้รับความเห็นชอบให้ดำเนินงานโฉนดชุมชนแต่ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการออกโฉนดอีกจำนวน ๓๔ ชุมชน นอกจากนี้ยังมีชุมชนที่ได้ยื่นความประสงค์ขอออกโฉนดชุมชนอีกจำนวน ๑๒๒ ชุมชน

แนวความคิดของ “โฉนดชุมชน” คือ การให้ชุมชนบริหารจัดการโดยใช้สิทธิของชุมชน ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามบัญญัติว่าด้วย “สิทธิชุมชน” ในมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ วรรค ๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยให้กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันนั้นมีสถานะเสมือนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมในที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่ยังคงหลักการในเรื่องของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เอาไว้ กล่าวคือ ที่ดินดังกล่าวเป็นของรัฐซึ่งไม่สามารถจำหน่ายจ่ายโอนให้กับบุคคลอื่นได้ ไม่สามารถครอบครองปรปักษ์หรือยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้กับรัฐเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินนั้นได้ และไม่สามารถยึดถือที่ดินดังกล่าวไว้โดยมีเจตนายึดถือเพื่อตนได้ การยึดถือโดยสมาชิกของชุมชนนั้นจึงเป็นเพียงการยึดถือแทนรัฐเท่านั้น ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันมิให้ชาวบ้านซึ่งเป็นสมาชิกของชุมชนกระทำการโอนขายที่ดินดังกล่าวให้กับนายทุนไปซึ่งอาจมีผลทำให้บุคคลดังกล่าวนั้นต้องสูญเสียที่ดินทำกินอันจะเป็นปัญหาที่จะวนเวียนไปมาอยู่ตลอดในวัฏจักรที่มีลักษณะเช่นเดิม

ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินการโฉนดชุมชน มีดังนี้

๑. การจัดให้มีโฉนดชุมชน รัฐจะออกโฉนดชุมชนให้แก่ชุมชนเมื่อชุมชนยื่นคำร้องขอต่อสำนักงานโฉนดชุมชนหรือหน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับโฉนดชุมชน

๒. การพิจารณาคำขอเพื่อดำเนินงานโฉนดชุมชน เมื่อได้รับคำขอสำนักงานฯ ที่รับคำขอต้องตรวจสอบคำขอ เอกสารหรือหลักฐานของชุมชน ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๑ วันนับแต่วันที่รับคำขอ เพื่อเสนอให้คณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน พิจารณาหรือภายในเวลา ๙๑ วัน ในกรณีมีความจำเป็นต้องทำการตรวจสอบพื้นที่ และหากจำเป็นต้องใช้เวลาเกินกว่านั้นให้เสนอเรื่องดังกล่าวพร้อมทั้งแจ้งเหตุผลการล่าช้าต่อคณะกรรมการพิจารณาเป็นรายกรณี

๓. ระยะเวลาของโฉนดชุมชน โฉนดชุมชนที่ออกให้แก่ชุมชนให้เป็นไปตามระยะเวลาที่ชุมชนได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐจากหน่วยงานของรัฐ และหากชุมชนใดประสงค์จะดำเนินงานโฉนดชุมชนต่อไป ให้ชุมชนนั้นยื่นคำขอต่อสำนักงานเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณา ก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่หน่วยงานอนุญาตให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐอย่างน้อย ๙๑ วัน เมื่อคณะกรรมการมีมติว่าควรให้ชุมชนนั้นดำเนินงานโฉนดชุมชนต่อไป ให้สำนักงานแจ้งมติของคณะกรรมการแก่หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้นเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ชุมชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐต่อจากการอนุญาตก่อนหน้านั้น

๔. การดำเนินงานโฉนดชุมชน ในการดำเนินงานโฉนดชุมชน ให้คณะกรรมการชุมชนที่ดำเนินงานโฉนดชุมชน มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้สอดคล้องกับลักษณะของชุมชน ดังนี้

๑.) จัดทำระเบียบของชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชน การจัดสรรที่ดิน และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยระเบียบดังกล่าวจะต้องได้รับความเห็นชอบร่วมกันของสมาชิกในชุมชนและมีความเป็นธรรมต่อสมาชิกในชุมชน

๒.) จัดทำและปรับปรุงระบบข้อมูลและแผนที่ขอบเขตการจัดการที่ดินของชุมชนให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยครอบคลุมถึงที่ดินรายแปลงที่จัดสรรให้กับสมาชิกของชุมชนเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน ที่ดินส่วนกลางที่ชุมนชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และที่ดินที่ชุมชนได้รับอนุญาตให้เป็นผู้บริหารจัดการ

๓.) กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนโดยได้รับความเห็นชอบร่วมกันของสมาชิกในชุมชนและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และภูมินิเวศของชุมชน

๔.) กำหนดแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินและการจัดการระบบการผลิตให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยคำนึงถึงการผลิตที่พึ่งพาตัวเองโดยการทำการเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ

๕.) กำหนดแผนการอนุรักษ์ การดูแลรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืนตลอดจนสอดส่องดูแลและแจ้งเหตุแก่หน่วยงานของรัฐเมื่อพบภัยพิบัติทางธรรมชาติ การบุกรุกหรือการทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือทรัพย์สินของทางราชการในบริเวณพื้นที่ที่ชุมชนรับผิดชอบหรือพื้นที่ใกล้เคียง

๖.) ดำเนินการให้มีการจัดตั้งกองทุนที่ดินของชุมชนเพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับโฉนดชุมชน

๗.) ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงาน หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวกับโฉนดชุมชนตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการกำหนด รวมทั้งปฏิบัติตามระเบียบฯฉบับนี้อย่างเคร่งครัด

๘.) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคประจำปีให้คณะกรรมการทราบเพื่อประโยชน์ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโฉนดชุมชนในแต่ละพื้นที่นอกจากหลักเกณฑ์ วิธีและเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตให้ชุมชนได้รับประโยชน์ในที่ดินของรัฐจากหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินแล้ว

๕. การสิ้นสุดของโฉนดชุมชน ชุมชนที่ดำเนินงานโฉนดชุมชน หากไม่ประสงค์ที่จะดำเนินงานโฉนดชุมชนต่อไป ให้แจ้งความประสงค์ พร้อมทั้งแผนงานในการยุบเลิกการดำเนินงานโฉนดชุมชนที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หนี้สินและภาระที่มีต่อทางราชการเป็นหนังสือต่อสำนักงานฯ เพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๑ วันก่อนการยุบเลิก เมื่อคณะกรรมการมีมติให้ยุบเลิกแล้ว ให้สำนักงานฯ แจ้งมติของคณะกรรมการแก่หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้นเพื่อพิจารณายกเลิกการให้ชุมชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐและให้ถือว่าชุมชนนั้นพ้นจากภาระการดำเนินงานโฉนดชุมชนในที่ดินของรัฐนั้น

๖. การเพิกถอนโฉนดชุมชน หากพบว่าชุมชนใดที่ดำเนินงานโฉนดชุมชน มีการกระทำขัดต่อกฎหมายหรือข้อกำหนดตามประกาศของคณะกรรมการ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ให้สำนักงานแจ้งเป็นหนังสือเพื่อให้ชุมชนทำการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาอันสมควร หากชุมชนเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติตามแต่ยังไม่ถูกต้องสมบูรณ์ให้สำนักงานแจ้งเตือนเป็นหนังสืออีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ชุมชนปฏิบัติภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งไม่น้อยกว่า ๓๑ วันแต่ไม่เกิน ๙๑ วัน หากชุมชนยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องให้สำนักงานนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา และหากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นชอบให้เพิกถอนการดำเนินงานโฉนดชุมชนให้สำนักงานแจ้งต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินนั้น เพื่อพิจารณาเพิกถอนการอนุญาตให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ เมื่อหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลที่ดินเพิกถอนการอนุญาตให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวแจ้งเป็นหนังสือแก่สำนักงานเพื่อยกเลิกโฉนดชุมชนและประกาศให้บุคคลทั่วไปทราบ

โฉนดชุมชนเป็นมาตรการในการจัดการที่ดินแบบหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาที่ดินที่สร้างความคล่องตัวในการดำเนินการแก่รัฐ ซึ่งดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่าด้วยสิทธิชุมชน โดยรัฐจัดสรรที่ดินของรัฐและที่ดินอื่นใดนอกจากที่ดินของรัฐให้แก่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ ครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น ๆ ร่วมกัน อันทำให้เกิดความร่วมมือกันในการดำเนินงาน การจัดสรรที่ดินรูปแบบนี้เป็นการกระจายการถือครองที่ดินซึ่งทำให้ประชาชนมีที่ดินเพื่อใช้อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน เมื่อประชาชนมีที่อยู่และมีอาชีพ ประชาชนก็ไม่จำต้องเดินทางเข้าเมืองเพื่อหางานทำ เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สภาพสังคมของชุมชนอีกด้วย

ผศ. ดร.วงเดือน นาราสัจจ์ ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง *นโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อผู้อพยพชาวจีนก่อน ค.ศ. ๑๙๖๕* ความโดยสรุปว่า สหรัฐอเมริกาเป็นดินแดนของผู้อพยพทั่วโลก ส่วนใหญ่เป็นชาวผิวขาวจากยุโรปตะวันตก โดยเฉพาะจากอังกฤษ ชาวยุโรปกลุ่มอื่น ๆ ทั้งจากไอร์แลนด์ สแกนดิเนียเวีย ยุโรปตะวันออกและยุโรปใต้ และชาวจีนซึ่งเป็นชาวเอเชียกลุ่มใหญ่ที่สุดที่อพยพเข้าไปยังสหรัฐอเมริกา เพื่อแสวงหาโอกาสให้รอดพ้นจากความแร้นแค้นที่ประสบอยู่ในแผ่นดินเกิด ในช่วงแรก สังคมอเมริกันได้เปิดรับผู้อพยพชาวเอเชียโดยไม่มีข้อจำกัดเนื่องจากต้องการแรงงานสูง เพื่อการขยายดินแดนไปทางตะวันตกและมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง แต่ในเวลาต่อมารัฐบาลสหรัฐอเมริกาเริ่มดำเนินนโยบายกีดกันชาวจีน

นโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อผู้อพยพชาวจีนก่อน ค.ศ. ๑๙๖๕ อาจแบ่งเป็น ๒ ช่วงเวลากว้าง ๆ คือ ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๔๘-๑๘๘๒ เป็นช่วงเวลาที่สหรัฐอเมริกาเปิดรับผู้อพยพชาวจีนและยังไม่มีนโยบายกีดกันชาวจีน และระหว่าง ค.ศ. ๑๘๘๒-๑๙๖๕ เป็นช่วงเวลาที่สหรัฐอเมริกาดำเนินนโยบายกีดกันชาวจีน ทั้งนี้การดำเนินนโยบายแต่ละช่วงเวลามีความแตกต่างกันทั้งปัจจัยที่กำหนดนโยบาย และผลกระทบที่มีต่อผู้อพยพชาวจีนและบุตรหลานของผู้อพยพเหล่านั้น ต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ มีข่าวการพบทองคำในแคลิฟอร์เนียได้แพร่ออกไปทั่วโลก จึงมีชาวจีนเดินทางเข้าไปยังสหรัฐอเมริกาจำนวนมากและต่อเนื่องจนถึง ค.ศ. ๑๘๘๒ ซึ่งเป็นปีที่สหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายกีดกันผู้อพยพชาวจีน ทำให้มีผู้อพยพชาวจีนกลุ่มใหม่ ๆ ก็ลดน้อยลง ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๔๘-๑๘๘๒ จำนวนผู้อพยพชาวจีนมีสูงถึงประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ คน เฉพาะช่วง ๕ ปีแรก ซึ่งเป็นช่วงตื่นทองในแคลิฟอร์เนีย มีประมาณ ๔๕,๐๐๐ คน ส่วนใหญ่เป็นเด็กหนุ่มจากชนบทของจีน โดยมีสตรีชาวจีนเดินทางเข้าไปเพียง ๑๖ คน

ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๔๘-๑๘๘๒ นโยบายดังกล่าวปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมผ่านกฎหมายสำคัญ ๒ ฉบับ คือ สนธิสัญญาเบอร์ลิงเกม ค.ศ. ๑๘๖๘ (Burlingame Treaty of ๑๘๖๘) และรัฐบัญญัติกีดกันชาวจีน ค.ศ. ๑๘๘๒ (Chinese Exclusion Act of ๑๘๘๒) ซึ่งอาจแบ่งช่วงออกเป็น ๒ ช่วงเวลา คือ ช่วงก่อนการทำสนธิสัญญาเบอร์ลิงเกม และช่วงหลังการทำสนธิสัญญาเบอร์ลิงเกม แต่ช่วงเวลาเกิดจากปัจจัยที่แตกต่างกันและผลกระทบที่มีต่อผู้อพยพชาวจีนก็แตกต่างกันด้วย หลัง ค.ศ. ๑๘๘๒ การกระทำความรุนแรงต่อชาวจีนได้ขยายตัวออกไปนอกมลรัฐแคลิฟอร์เนีย เหตุการณ์สำคัญที่แสดงถึงความขัดแย้งระหว่างแรงงานผิวขาวและชาวจีน เช่น ใน ค.ศ. ๑๘๘๔ สหภาพแรงงานเหมืองแร่หลายกลุ่มที่เมืองบุตต์ (Butte) ดินแดนมอนแทนา ได้เรียกร้องนายจ้างให้ขับไล่แรงงานชาวจีนออกไปโดยไม่มีต้องมีเหตุผลใด ๆ ในต้น ค.ศ. ๑๘๘๕ บริษัทรถไฟยูเนียนแปซิฟิกซึ่งให้บริการเดินรถไฟและมีธุรกิจเหมืองถ่านหินหลายแห่งรอบ ๆ เมืองร็อกสปริงส์ (Rock Springs) ในดินแดนไวโอมิง ได้ถือโอกาสจ้างแรงงานชาวจีนเข้าทำงานแทนกลุ่มสหภาพแรงงานที่ประท้วงเรียกร้องค่าจ้างและสวัสดิการที่ไม่เป็นธรรม ทำให้แรงงานผิวขาวโกรธแค้นชาวจีน ในปีเดียวกันเครือข่ายขององค์กรแรงงานระดับประเทศคือ อัศวินแห่งแรงงาน (Knights of Labor) ได้ก่อการประท้วงเรียกร้องให้นายจ้างเพิ่มค่าแรงและชักชวนให้แรงงานทุกเชื้อชาติรวมทั้งชาวจีนร่วมประท้วงด้วย แต่กลุ่มแรงงานชาวจีนไม่ได้ให้ความร่วมมือ ดังนั้นพวกแรงงานผิวขาวจึงพากันเผาทำลายที่พักคนงานของชาวจีน มีชาวจีนจำนวนมากถูกทำร้าย และมีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย ๒๘ คน บ้านถูกเผา ๗๕ หลัง ทรัพย์สินของชาวจีนถูกทำลายไปคิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ เหตุการณ์ลุกลามใหญ่โตจนกระทั่งรัฐบาลกลางต้องส่งทหารของกองทัพเข้ามาควบคุมสถานการณ์ นอกจากนี้รัฐบาลยังต้องจ่ายเงินชดเชยการเสียชีวิตของชาวจีนและค่าเสียหายของทรัพย์สินให้กับรัฐบาลจีนด้วย แต่ชาวจีนที่ได้รับความเสียหายแต่ละรายและครอบครัวของชาวจีนเหล่านั้นไม่ได้รับเงินชดเชยแต่อย่างใด ในปีต่อมา การต่อต้านชาวจีนด้วยความรุนแรงได้เกิดขึ้นที่เมืองซีแอตเติล โดยกลุ่มต่อต้านชาวจีนได้รวมตัวกันบุกเข้าไปในย่านชุมชนชาวจีน แล้วจับคนจีนทั้งหมดลงเรือเพื่อส่งกลับไปยังเมืองแซนแฟรนซิสโก เหตุการณ์นี้ทำให้รัฐบาลต้องส่งกองทัพมาควบคุมสถานการณ์และประกาศภาวะฉุกเฉิน หลังจากนั้นไม่นานนัก การก่อหวอดทำนองเดียวกันนี้ได้เกิดขึ้นต่อมาที่เมืองทาโคมา ในดินแดนวอชิงตัน รวมทั้งการลอบสังหารหมู่ชาวจีนจำนวน ๓๑ คนในเขตวอลโลวา เคาน์ตี (Wallowa County) มลรัฐออริกอนในค.ศ. ๑๘๘๗ ด้วย

กระแสการต่อต้านชาวจีนโดยใช้ความรุนแรงอย่างมากดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้อพยพชาวจีนของสหรัฐอเมริกา ดังนั้นรัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงพยายามผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับผู้อพยพชาวจีนเพื่อลดความรุนแรงที่กำลังขยายออกไปอย่างต่อเนื่อง ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ จนถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ สหรัฐอเมริกายังคงดำเนินนโยบายกีดกันไม่ให้ชาวจีนเดินทางเข้าไปในสหรัฐอเมริกา ในช่วงเวลานี้ สหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายอีกหลายฉบับเกี่ยวกับผู้อพยพชาติต่าง ๆ ที่สำคัญเช่น **กฎหมายกำหนดโควต้าของผู้อพยพเข้าสหรัฐอเมริกา ค.ศ. ๑๙๒๔** หรือ “National Origins Act of ๑๙๒๔” ซึ่งกำหนดจำนวนผู้อพยพตามโควต้าของประเทศหรือถิ่นกำเนิดของผู้อพยพเท่ากับร้อยละ ๒ ของจำนวนผู้ที่ได้โอนสัญชาติใน ค.ศ. ๑๘๙๐ รวมปีละประมาณ ๑๖๔,๐๐๐ คน ต่อมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ กระแสต่อต้านชาวจีนในสังคมอเมริกันได้ลดลง และมีการต่อต้านผู้อพยพชาวญี่ปุ่นอย่างรุนแรงจากเหตุการณ์ที่กองทัพญี่ปุ่นโจมตีฐานทัพเรือสหรัฐอเมริกาที่อ่าวเพิร์ล ในหมู่เกาะฮาวาย ประกอบกับสหรัฐอเมริกามีความสัมพันธ์ที่ดีกับจีนซึ่งเป็นพันธมิตรต่อต้านญี่ปุ่น ดังนั้น ในปลาย ค.ศ. ๑๙๔๓ สหรัฐอเมริกาจึงออกกฎหมายเพื่อยกเลิกการกีดกันชาวจีน กฎหมายเกี่ยวกับผู้อพยพและสัญชาติ ค.ศ. ๑๙๖๕ ทำให้ปัญหาของผู้อพยพชาวจีนซึ่งเป็นชนชาติเดียวที่ถูกกีดกันด้วยความหวาดระแวงอคติและความเกลียดชังมายาวนานยุติลง จึงเป็นการสมานบาดแผลในอดีตและเปิดโอกาสให้ชาวอเมริกันได้แสดงความใจกว้างต่อเพื่อนมนุษย์โดยที่ชาวอเมริกันก็ไม่ได้สูญเสียอะไร แต่ขณะเดียวกันจะช่วยให้ชาวอเมริกันยืนอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย

- **วันพุธที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔**

ศ. ดร.เดือน คำดี ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง *พุทธปรัชญา : อัตถิตา-นัตถิตา สู่ศูนยตา* ความโดยสรุปว่า แม้พระพุทธศาสนาทุกนิกาย สอนว่าสรรพสิ่งเป็นอนัตตา และถือว่าวิมุติ ความหลุดพ้นจากอัตตา คืออหังการและมมังการเป็นจุดหมายสูงสุดเป็นเอกรส แม้ทั้งนิกายเถรวาทและนิกายมหายานเห็นตรงกันก็ตาม

แต่ฝ่ายมหายานอธิบายอนัตตาเพิ่มเติมให้พิสดารออกไป และแม้ทุกนิกายถือว่ารสแห่งพุทธธรรม มีรสเดียวคือความหลุดพ้น แต่ฝ่ายมหายานแบ่งความหลุดพ้นออกเป็น ๒ ชนิด ชนิดแรก คือหลุดพ้นรสเพื่อตัวเอง เป็นวิมุติหรือธรรมรส ของฝ่ายหินยานนั้นคือ อหัตผล ชนิดหลัง คือ ความหลุดพ้นเพื่อมหาชนเพราะการปณิธานเป็นพระโพธิสัตว์เพื่อพุทธภูมิ ดังนั้นนิกายมหายานจึงเน้นเรื่องโพธิสัตว์และพุทธภูมิเพื่อมหาชนเป็นพิเศษ ซึ่งทัศนะว่าด้วยศูนยตาในมหายานอาจสรุปลงได้ ๒ ทัศนะ คือ อัสสติวาทิน และมัธยามิกวาทินซึ่งอาจอธิบายโดยย่อได้ดังนี้

๑. อัสสติกวาทิน มีทัศนะว่าศูนยตาหมายถึงความเป็นจริงแท้มีอยู่อย่างปรมัตถ์ เรียกจิตสากลบ้างเรียกอาลยวิญญาณบ้าง แยกออกไปอีก ๒ ทัศนะ คือ *จิตตภูตตถตาวาทิน* และ *จิตตนิจจตาวาทิน* แต่ละทัศนะตีความลักษณะแห่งศูนยตาแตกต่างกัน เนื่องจากฝ่ายมหายานแสดงหลักศูนยตาอยู่บนหลักศูนยตา ๒ ระดับ คือ ระดับบุคคลศูนยตา ความเห็นแจ้งในบุคคลและทำลายความยึดถือในเรื่องอัตตา แต่ก็ยังติดยึดถือในเรื่องขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ อายตนะ ๑๒ สภาวธรรมทั้งหลายอยู่ และระดับธัมมศูนยตา คือ ความเห็นแจ้งทั้งในบุคคลศูนยตาและธรรมศูนยตา *จิตตภูตถตาวาทิน* กล่าวถึง มูลการณะของโลกและชีวิตว่าเป็นภาวะที่มีอยู่ โดยตัวมันเอง ซึ่งเรียกว่า จิตสากล อันเป็นสภาวะที่ทรงอยู่ทั่วไปของในสรรพสัตว์ เรียกชื่อต่าง ๆ กัน เช่น พุทธภาวะ ตถาคตครรภ์ หรือ ธรรมกาย เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นเพียงพฤติภาพของจิตสากลอันนี้เท่านั้น *วิชญาณวาทินหรือ* บางครั้งเรียกโยคาจารวาทิน กล่าวถึงจิต หรือ อาลยวิญญาณว่า เป็น มูลการณะของสรรพสิ่งมีภาวะเป็นอัพยากฤต ถ้าไร้อาลยวิญญาณนี้แล้ว สรรพสิ่งก็ไม่มีไม่ปรากฏจิตนี้ มีสภาวะเกิดดับ เป็นสันตติธรรม สืบเนื่องตั้งแต่กาลไม่ปรากฏ ปรากฏการณ์ทั้งหลายเป็นเงาสะท้อนของจิต แต่สภาพความเกิดดับเนื่องกันตลอดจนเหตุปัจจัยของปรากฏการณ์ที่เรียกว่าพลังงานบ้าง พืชะบ้าง อันเก็บอยู่ในจิตธาตุนั้นมีอยู่โดยปรมัตถ์ ดังนั้นความหลุดพ้นจึงเป็นภาวะตรงกันข้ามของสังสารวัฏเช่นเดียวกับที่กระบวนการเกิดของภาวะต่างๆมีด้านตรงกันข้ามคือกระบวนการดับแต่การดับในที่นี้มิได้หมายถึงจิตหรืออาลยวิญญาณที่สร้างโลกภายนอกดับหรือสูญสลายไปและไม่ได้หมายความว่าประสบการณ์ต่างๆสิ้นสุดลงแต่การดับหมายถึงการสิ้นสุดแห่งอัตตาตัวตน การแบ่งแยกทวิภาวะ เมื่อจิตเข้าถึงความเป็นตถตา คือเห็นว่าสรรพสิ่งเกิดขึ้นและมีอยู่ได้เพราะจิตสร้างจึงไม่ควรยึดถือว่าเป็นสัจจะ เพราะถ้าวิญญานต่างๆดับไปหมดพระพุทธเจ้ารวมทั้งพระโพธิสัตว์ทั้งหลายจะรับรู้ความทุกข์ของสรรพสัตว์ได้อย่างไร เป็นการปฏิเสธมูลภารณะของโลกที่เป็นอมตภาวสากลแผ่ซ่านไปทั่วอย่างที่จิตตภูตถตาวาทินแสดงไว้ ***๒. ศูนยตาทิน*** ถือว่า สังขตธรรมก็ดี อสังขตธรรมก็ดี โดยสภาพปรมัตถ์แล้วย่อมมีภาวะอันเดียว คือ ศูนยตา แต่ส่วนโลกียสมมติรับรองตามบัญญัติว่ามีนั่นมีนี่ บุญ บาป สัตว์ บุคคล ตัวตน เราเขา แม้กระนั้น นิพพานว่าโดยโลกิยบัญญัติแตกต่างกันก็จริง แต่เมื่อว่าโดยปรมัตถ์แล้วมีสภาพเท่ากันหมดคือ เป็นศูนยตา ดังนั้น ศูนยตวาทิน ไม่กล่าวถือมูลการณะของโลกและชีวิต ในฐานะเป็นสภาวะอันมีอยู่เป็นอยู่ด้วยตัวมันเอง และปฏิเสธภาวะความมีอยู่โดยตัวมันเองอย่างเด็ดขาด ไม่ว่าจะเป็นโลกิยธรรมหรือโลกุตตรธรรม ซึ่งตรงกันข้ามกับทัศนะทั้งสอง คือ *จิตตภูตตถตาวาทินและจิตตนิจจตาวาทินที่*กล่าวแล้ว ในขณะเดียวกันทั้งสองทัศนะก็ถือว่า ทัศนะศูนยตาของนิกายมาธยามิก เป็นนัตถิกทิฏฐิ เพราะทั้งสองทัศนะเห็นว่าสิ่งทั้งปวงไม่ควรจะสูญทั้งหมดเพราะเป็นการล้มล้างหลักปฏิจจสมุปบาท *อัสสติกวาทิน* โดยทั่วไปยอมรับว่า สังสารวัฏและนิพพานมีอยู่อย่างศูนยตา ถึงแม้กระนั้น*จิตตภูตตถตาวาทิน*ก็แสดงทัศนะว่า พฤติภาพการมีกิเลสและอวิชชาต่าง ๆ เป็นของไร้สาระและสูญได้ แต่จิตสากลจะพลอยสูญไปด้วยไม่ได้ ต้องเป็นตัวยืนโรงอยู่ตลอดอนันตกาล แต่ฝ่าย*จิตตนิจจตาวาทิน* หรือ โยคาจารวาทิน ถือว่าเป็นความรู้ผิดไป ที่ไปยึดถือว่ามีปรากฏการณ์อยู่ต่างหากนอกเหนือจากเงาสะท้อนของจิต ความรู้ผิดนี้เท่านั้นที่ควรจัดเป็นสูญถือว่าพืชะต่าง ๆ ใน*อาลยวิญญาณ*อันเป็นเหตุเป็นปัจจัยของปรากฏการณ์โดยตรงพลอยไร้สาระและสูญไปด้วยไม่ได้ เพราะถ้าเป็นเช่นนั้น การละกิเลสและการบรรลุนิพพานก็ไม่มีความหมาย นิพพานก็ยังคงดำรงอยู่และเป็นอารมณ์แห่งใจได้ และที่ฝ่ายมาธยามิกถือว่านิพพานเป็นความว่างจากภาวะและอภาวะ ดุจดอกฟ้า เขากระต่ายหรือนางหินมีครรภ์ เพราะไม่มีการเกิดขึ้นนั้น ฝ่ายโยคาจารก็ยังยืนยันว่า หามิได้ นิพพานที่ชื่อว่าว่างนั้น เพราะสูญจากอัตตา ตัวตน สัตว์ บุคคล เรา เขา หรืออหังการมมังการ ปรมังการ และกิเลสทั้งปวงต่างหาก นิพพานมีอยู่จริงเป็นอารมณ์แห่งมรรคจิตและผลจิตที่บุคคลผู้แทงทะลุในไตรลักษณ์แล้ว ก็จักปรากฏแก่เขาผู้นั้น แม้กระนั้นฝ่ายโยคาจารก็ยังยืนว่าศูนยตาหรือความว่างคือความไม่มีทวิภาวะไม่แบ่งแยก บางสิ่งหรือภาวะอาจมีอยู่จริงได้ในสภาพว่างหรือในอาลยวิญญาณ

รศ.นพมาศ อุ้งพระ ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง *จิตวิทยาสังคมและอนาคตที่ยั่งยืนของมนุษย์ (Social Psychology and Humanity's Sustainable Future)* ความโดยสรุปว่า บทบาทของจิตวิทยาสังคมคือเปลี่ยนความตระหนักรู้เกี่ยวกับจิตใจที่ปรับได้ไม่รู้จักพอ และการเปรียบเทียบที่ทำให้อยากได้บ้าง ควรจะสอนให้ตระหนักรู้ในความสำคัญของความพอเพียง ลดความโลภ รู้จักพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และให้ความสำคัญต่อจิตวิญญาณแทนวัตถุ หาความหมายที่ลึกซึ้งในชีวิต มีการพบว่าเมื่อให้คนเปรียบตัวเองกับคนที่ด้อยกว่า เขาจะพอใจชีวิตตัวเองมากขึ้น การเห็นคนที่ด้อยกว่าทำให้รู้สึกว่าตนโชคดี วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์น่าจะทำให้คนสำรวจตนเองมากขึ้น และปรับตัวเข้ากับมาตรฐานความหวังที่ลดลง และบรรยากาศสังคมที่คนเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก การเปรียบลง (downward social comparison) ทำให้คนพอใจในชีวิตมากขึ้น จิตวิทยาสังคมได้ค้นพบว่าชีวิตที่ดีและยั่งยืน มีคุณสมบัติของสิ่งเหล่านี้ คือ ๑. มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและมีการสนับสนุนให้กำลังใจแก่กัน คนที่มีเพื่อน มีชีวิตสมรสที่มั่นคง มีเครือญาติที่เข้มแข็งจะมีความ ๒. มีชุมชนแห่งศรัทธา (faith communities) หรือองค์กรอาสาสมัครที่สร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ให้ความหมายและความหวังในชีวิต การสำรวจในสหรัฐอเมริกาของ National Opinion Research Center ซึ่งสำรวจคนอเมริกัน ๔๒,๐๐๐ คน ตั้งแต่ปี ๑๙๗๒ พบว่า มีคนร้อยละ ๒๖ ที่ไม่ค่อยหรือไม่เคยไปโบสถ์บอกว่ามีความสุขมาก แต่มีคนเข้าโบสถ์บ่อย ๆ ร้อยละ ๔๗ บอกว่าตนมีความสุขมาก ๓. การมีนิสัยมองโลกในแง่ดี การมองโลกในแง่ดี การมีความภูมิใจในตน การมีความรู้สึกสามารถควบคุมชีวิตตนเอง และการมีนิสัยเปิดเผยคบคนง่าย (extraversion) จะทำให้คนมีความสุข ๔. การไหลหรือง่วน (Flow) การทำงานหรือทำงานอดิเรกที่ได้ใช้ทักษะที่ตนถนัดจะทำให้มีความสุข การไหลหรืออาการง่วนเป็นสภาพที่คนได้ทำเต็มที่ ง่วนกับการทำกิจกรรมจนลืมนึกถึงตัวเอง และเวลาในการทำอย่างใจจดใจจ่อเพลินจนลืมนึกถึงตัวเอง และเวลาคนจะมีความสุขมากเมื่อได้ทำสิ่งที่ตนถนัดและชอบ ที่แปลกคือกิจกรรมที่ไม่แพงแต่ทำแล้วเพลิน เช่น ทำสวน ทำงานฝีมือ ทำให้คนมีความสุขมาก มีการพบว่าการบริโภคน้อยแต่ทำเรื่องง่าย ๆ ไม่แพง กลับทำให้คนมีความสุขมาก และ ๕. การเข้าถึงคำสอน ศาสนาและปรัชญา เนื่องจากคำสอนศาสนาและปรัชญาเป็นแหล่งความหมายของชีวิต สร้างโลกทัศน์ที่ดีในการดำรงชีวิต เป็นแหล่งความสุขในเชิงคุณภาพชีวิตนอกเหนือจากวัตถุ

ปรากฏการณ์วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์และวิกฤตโลกร้อนทำให้เราตระหนักรู้ว่าถึงเวลาแล้วที่มนุษย์จะต้องให้ความสำคัญต่อจิตวิญญาณและความหมายของชีวิต จริงอยู่รายละเอียดของคำสอนศาสนาคริสต์มีส่วนไม่ถูกต้อง แต่แก่นของศาสนาก็ยังดีอยู่ การสอนให้รักมนุษย์ รักแม้กระทั่งศัตรู เป็นการพูดถึงสปิริตของชุมชนและการแคร์ผู้อื่น ซึ่งสำคัญมากต่อการดำรงอยู่ร่วมกันของมนุษย์ คำสอนของศาสนามีทั้งรายละเอียดและแก่น รายละเอียดอาจจะผิดบ้างเมื่อเวลาผ่านไปและมีการพิสูจน์ แต่แก่นของคำสอนของทุกศาสนาล้วนสอนให้เป็นคนดี คำสอนศาสนาเป็นแหล่งความหมายชีวิตและสร้างค่านิยมที่สร้างสรรค์ แม้รายละเอียดของศาสนาหลายศาสนาอาจจะขัดกับเวลาและสถานที่ปัจจุบัน เพราะรายละเอียดเหล่านั้นถูกตราขึ้นในสภาพและเวลาซึ่งมีอยู่เมื่อหลายพันปีที่แล้ว จึงอาจขัดกับข้อเท็จจริงในปัจจุบันจึงต้องมีการสังฆยานาคำสอนศาสนา ปรับปรุงแก้ไขและตีความใหม่ แต่โดยเนื้อแท้แล้วศาสนาและปรัชญายังเป็นแหล่งค้นหาความสุขและความหมายที่แท้จริงของชีวิต โลกจะยั่งยืนหรือไม่นั้นส่วนหนึ่งต้องอาศัยการพัฒนาทางจิตวิญญาณซึ่งนอกเหนือจากวัตถุด้วย สังคมทั่วโลกมีการระบาดของความคลั่งไคล้ในวัตถุอย่างมากจนเกิดการเสียดุลระหว่างจิตวิญญาณและวัตถุ ความยั่งยืนของอนาคตมนุษย์นั้นจึงขึ้นอยู่กับการกระทำของมนุษย์เอง สังคมโลกจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับว่ามนุษย์จะใช้ชีวิตอย่างไร วิถีชีวิตมนุษย์ที่ไร้

ระเบียบ บริโภคนิยมและบ้าวัตถุ มีแต่จะสร้างปัญหาให้กับโลกใบนี้ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต สุขภาวะและสุขภาพจิตของตัวมนุษย์เองด้วย ได้มีการค้นพบแล้วว่าความสุขที่ได้จากวัตถุมิได้สร้างความสุขแบบยั่งยืน ได้วัตถุมาไม่นานก็เบื่อและจากนั้นก็วิ่งหาอีก เป็นวงจรที่ไม่รู้จักจบสิ้น ความสุขที่แท้จริงนั้นเป็นเรื่องอัตวิสัย ขึ้นอยู่กับวิธีการมองโลกและมองชีวิต บุคคลที่มองโลกในแง่ดี มีเมตตาธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความชาบซึ้งในบุญคุณคนจะมีความสุขมากกว่า ดังนั้น การใช้ชีวิตที่วิ่งหาแต่วัตถุแต่จิตวิญญาณไม่ได้รับการพัฒนาจะทำให้มีชีวิตที่ไม่มีการเติมเต็ม ไร้ความหมาย สร้างความทุกข์และความเหงาท่ามกลางวัตถุที่มากมาย นอกจากนี้แล้วบริโภคนิยมและวัตถุนิยมยังทำให้ปัญหาของโลกเพิ่มมากขึ้นด้วย การเน้นการพัฒนาทางวัตถุแต่ละเลยจิตใจ นอกจากจะเสริมปัญหาโลกร้อนแล้วยังทำให้ชีวิตไม่น่าอยู่ ด้วยเหตุนี้ การมีและการได้อยู่ในชุมชนที่มีศรัทธาจะช่วยเติมเต็มชีวิตให้มีความสุขและมีความหมาย การเน้นความสุขทางจิตวิญญาณจะสามารถลดกระแสวัตถุนิยมและชะลอปัญหาโลกร้อนได้ด้วย เพราะถ้าคนบริโภคน้อยลง การบุกรุกป่า บุกรุกธรรมชาติ ก็ลดน้อยลงไปด้วย ดังนั้น ความสุขและความยั่งยืนของมนุษย์จึงขึ้นอยู่กับวิธีใช้ชีวิตของมนุษย์เอง เรายังมีโอกาสที่จะช่วยโลกได้ด้วยการมีสติ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและมีความเอื้อเฟื้อ

สำนักวิทยาศาสตร์

- **วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔**

ศ. ดร. ชิดชนก เหลือลินทรัพย์ ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง *"การระบุตัวบุคคลโดยใช้คลื่นสมอง"* ความโดยสรุปว่า การระบุตัวบุคคลเพื่อเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์สามารถทำได้หลายวิธีจากข้อมูลที่เกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ลายนิ้วมือ ลาเส้นเลือดในตา ใบหน้า เสียงพูด แต่ข้อมูลเหล่านี้ยังไม่ปลอดภัย พอเนื่องจากสามารถทำปลอมได้โดยไม่ยาก ดังนั้น เราจึงทดลองใช้คลื่นสมองที่วัดจากตำแหน่งต่าง ๆ บนกะโหลกแทนข้อมูลที่กล่าวมาแล้ว คลื่นสมองเป็นสัญญาณที่เลียนแบบยาก และขึ้นกับท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย คลื่นที่วัดจุถูกแยกให้ชัดเจนและการรู้จำโดยใช้เทคนิคของการแบ่งกลุ่มข้อมูล ผลการทดลองการรู้จำอยู่ระดับที่ดีมาก

วันพุธที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ศ. ดร. นพ.สมชัย บวรกิตติ ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง *"การศึกษาสภาพจิตจากภาพวาดของผู้ประสบอุทกภัย"* ความโดยสรุปว่า อุทกภัยรุนแรงที่เกิดขึ้นหลายจังหวัดเกือบทุกภาคของประเทศ ในช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ก่อความทุกข์ลำเค็ญแก่ประชาชนจำนวนมาก คณะศิลปกรรม-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ออกไปให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัย พร้อมกันนั้นฝ่ายทัศนศิลป์ของคณะฯ ก็ได้ออกไปศึกษาหาประสบการณ์ด้านศิลปกรรมด้วย จากการศึกษาโดยวิเคราะห์ภาพวาดของผู้ประสบภัยจำนวน ๗๔ คน พบว่ามีผู้แสดงออกเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับอุทกภัยที่ตนประสบถึง ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๓ ซึ่งในจำนวนผู้แสดงประสบการณ์ ๒๑ คนนี้ มี ๑๒ คน (ร้อยละ ๕๗.๑) แสดงว่าอาจได้รับผลกระทบทางจิตใจ รายละเอียดของผลการศึกษาแสดงอยู่ในรายงาน.

วันพุธที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๕

ศ. ดร.นิวัตต์ ดารานันทน์ ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง *"น้ำท่วมบ้าน น้ำท่วมเมือง"* ความโดยสรุปว่า น้ำท่วมนับว่าเป็นภัยธรรมชาติที่ร้ายแรงก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของผู้ประสบภัย และเกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจของบ้านเมือง เมืองใหญ่และชุมชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ ณ ที่ลุ่ม มีโอกาสมากที่จะประสบภัยดังกล่าวนี้ สาเหตุใหญ่ที่ทำให้เกิดน้ำท่วมมาจากพายุฝนซึ่งตกหนักต่อเนื่องหลายวัน ประกอบกับน้ำแม่น้ำมีระดับสูงล้นเข้าท่วมเมืองและหมู่บ้าน บทความเรื่องนี้ได้กล่าวถึงสาเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดน้ำท่วมและวิธีป้องกันการเกิดน้ำท่วมไว้อย่างละเอียด

ศ. ดร.สมชาติ โสภณรณฤทธิ์ ราชบัณฑิต บรรยายเรื่อง *"การประเมินศักยภาพและเทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิงเหลวจากมวลชีวภาพในประเทศไทย : Potential and Technology Assessment for Liquid Fuel Production from Biomass in Thailand"* ความโดยสรุปว่า โครงงานการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพและเทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิงเหลวจากมวลชีวภาพในประเทศไทย ชนิดของเชื้อเพลิงเหลวที่ศึกษาได้แก่ เอทานอล ไบโอดีเซล และเชื้อเพลิงเหลวสังเคราะห์ ศักยภาพวัตถุดิบที่ศึกษาได้แก่ มันสำปะหลัง กากน้ำตาล และชานอ้อย สำหรับการผลิตเอทานอล ปาล์มน้ำมันสำหรับการผลิตไบโอดีเซล และลำต้น ยอด ใบและซังข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สำหรับการผลิตเชื้อเพลิงเหลวสังเคราะห์ การประเมินศักยภาพจะวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตการนำมาใช้ภายในประเทศ และการส่งออกในระหว่างปี ๒๐๐๗-๒๐๐๙ จากการประเมินเทคโนโลยีการผลิตเชื้อเพลิงเหลวชีวภาพ พบว่า การผลิตเอทานอลจากวัตถุดิบลิกโนเซลลูโลสโดยใช้เทคโนโลยีการแปรสภาพเป็นแก๊ส การผลิตไบโอดีเซลโดยใช้เทคโนโลยีการใช้กรดเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาทรานส์เอสเทอริฟิเคชันและการผลิตแก๊สโซลีนสังเคราะห์โดยใช้เทคโนโลยีการแยกสลายด้วยความร้อนมีแนวโน้มต้นทุนการผลิตรวมต่ำที่สุดและมีศักยภาพการผลิตเอทานอล ไบโอดีเซล และแก๊สโซลีนสังเคราะห์ประมาณ ๓.๘๒, ๑.๒๔ และ ๐.๗๔ ล้านลิตรต่อวัน ตามลำดับ การผลิตเอทานอลจากกากน้ำตาลและมันสำปะหลังด้วยวิธีการหมักใช้น้ำในการผลิตรวมทั้งหมด เท่ากับ ๔๙.๙๒ และ ๑๓๖.๖๙ ลิตรต่อเมกะจูล ตามลำดับ และการผลิตไบโอดีเซลจากปาล์มน้ำมันใช้น้ำในการผลิตรวมทั้งหมดเท่ากับ ๒๘๗.๓๖ ลิตรต่อเมกะจูล

สำนักศิลปกรรม

- **วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔**

ดร. นิตยา กาญจนะวรรณ ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง *"สามชื่อ สามมุม"* ความโดยสรุปว่า ใน พ.ศ. ๒๕๔๔ มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และ ประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่องกำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง ซึ่งมีหลักเกณฑ์พอสรุปได้ว่า

๑. ชื่อประเทศได้ใช้ชื่อที่เรียกกันอยู่แพร่หลายเป็นปรกติ เช่น Iran อิหร่าน Italy อิตาลี และบอกชื่อเป็นทางการต่อไว้ข้างหลัง โดยใช้เครื่องหมายทวิภาค (:) คั่น

๒. ชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง หรือเมืองหลวงที่มี ๒ ชื่อ หรือสะกดได้ ๒ อย่าง ได้เก็บไว้ทั้งคู่ โดยใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่น ในชื่อภาษาต่างประเทศ และใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นในชื่อภาษาไทย

๓. ชื่อเขตปกครองและเมืองหลวงของจีน มีวิธีเขียนตามระบบทางการ (Pinyin) แตกต่างจากที่เคยใช้อยู่เดิม ได้เก็บไว้ทั้ง ๒ แบบ โดยชื่อแรกเป็นระบบ Pinyin ชื่อหลังเป็นระบบเดิม

๔. ชื่อเขตการปกครองและเมืองหลวงของอินเดียที่เป็นภาษาฮินดี ได้ให้วิธีเขียนแบบภาษาฮินดีไว้ด้วย

๕. ชื่อเขตปกครองและเมืองหลวงของเยอรมนี ที่มีทั้งชื่อภาษาอังกฤษและเยอรมัน ได้เก็บไว้ทั้ง ๒ อย่าง โดยชื่อแรกเป็นภาษาอังกฤษ ชื่อหลังเป็นภาษาเยอรมัน

๖. ตัวสะกดชื่อภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษได้ถอดอักษรตามหลักเกณฑ์ทับศัพท์ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยของราชบัณฑิตยสถาน และตามการออกเสียงที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับ Merriam Webster's Geographical Dictionary ส่วนชื่อที่เป็นภาษาอื่นนอกจากภาษาอังกฤษได้ถอดอักษรตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ ของราชบัณฑิตยสถาน โดยได้สอบทานกับการอ่านออกเสียงของบางประเทศ เพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จากหลักเกณฑ์ข้างต้นนี้ อาจจะกล่าวได้ว่า ชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง มีการใช้เกณฑ์การกำหนดชื่ออันหลากหลายด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน จึงทำให้มีชื่อต่างกันถึง ๓ ชื่อ คือ ชื่อสากล ชื่อตั้ง และ ชื่อพื้นเมือง

ชื่อสากล คือชื่อภาษาอังกฤษที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นที่เข้าใจร่วมกันในระดับสากล ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือชื่อเขตปกครองและเมืองหลวงของเยอรมนีที่มีทั้งชื่อภาษาอังกฤษและเยอรมัน หนังสือเล่มนี้ได้เก็บไว้ทั้ง ๒ อย่าง โดยชื่อแรกเป็นภาษาอังกฤษชื่อหลังเป็นภาษาเยอรมัน เช่น Bavaria; Bayern บาวาเรีย, ไบเอิร์น Munich; Mnchen มิวนิก, มึนเชิน

การเขียนชื่อภาษาเยอรมันข้างต้นนี้เขียนตามเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งประกาศใน พ.ศ. ๒๕๓๕ อย่างไรก็ตามในหนังสือเล่มนี้หากชื่อนั้นเขียนเพียงอย่างเดียว ก็ให้อ่านแบบภาษาอังกฤษ เช่น Berlin เขียนว่า "เบอร์ลิน" ไม่ใช่ "แบร์ลิน" ในกรณีของภาษาจีนซึ่งถือว่าการเขียนด้วย

อักษรโรมันตามระบบ Pinyin เป็นชื่อสากล ซึ่งอาจจะแตกต่างจากที่ไทยเคยใช้อยู่เดิม ก็ได้เก็บไว้ทั้ง ๒ แบบ โดยชื่อแรกเป็นระบบ Pinyin ชื่อหลังเป็นระบบเดิม เช่น Anhui; Anhwai อานฮุย Fujian; Fukien ฝูเจี้ยน จะเห็นได้ว่า ภาษาไทยเขียนตามชื่อสากล ส่วนชื่อเดิมนั้นให้ไว้เป็นข้อมูลเพื่อการอ้างอิง ในกรณีที่ชื่อเดิมเป็นชื่อที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายก็จะให้ไว้ด้วย เช่น Beijing; Peking เปย์จิง, ปักกิ่ง หากรูปการเขียนมีเพียงรูปเดียว แต่ชื่อที่สังคมไทยคุ้นเคยเขียนเป็นอื่น ก็ให้ไว้ด้วย เช่น Hainan ไห่หนาน, ไหหลำ

ชื่อตั้ง หมายถึงชื่อที่ประเทศหนึ่งตั้งชื่อให้อีกดินแดนหนึ่ง ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

ตั้งชื่อให้ดูเป็นไทย เช่น เกาะหมาก ไทรบุรี เวียงจันทน์ หงสาวดี อิรวดี

ตั้งชื่อโดยดัดแปลงเสียงมาจากชื่อที่เคยได้ยิน เช่น เกาหลี จีน ญี่ปุ่น โปรตุเกส ฝรั่งเศส พม่า ย่างกุ้ง เวียดนาม สิงคโปร์ ฮาวาย

ตั้งชื่อโดยถอดจากรูปการเขียนอักษรโรมัน เช่น กัลกัตตา (Calcutta) ลอนดอน (London) ปารีส (Paris)

ในกรณีของภาษาจีน ชื่อที่คนไทยเคยรู้จักมาก่อนอาจจะถือว่าเป็น “ชื่อตั้ง” ก็ได้ เช่น ปักกิ่ง กวางตุ้ง เสฉวน จุงกิง เซี่ยงไฮ้ เทียนสิน ไหหลำ ยูนนาน ชื่อเหล่านี้อาจจะเรียกได้ว่าเป็น “ชื่อไทย” ที่เราใช้เรียกดินแดนเหล่านั้น ไม่ใช่การทับศัพท์

ชื่อพื้นเมือง คำว่า “พื้นเมือง” ในที่นี้หมายถึงชื่อที่เจ้าของดินแดนใช้เรียกตามภาษาของตน ในกรณีของภาษาเยอรมัน ถึงแม้ว่าจะใช้อักษรโรมันเขียนชื่อเช่นเดียวกับภาษาอังกฤษ แต่ภาษาเยอรมันก็มี “ชื่อพื้นเมือง” ที่ออกเสียงตามภาษาของตนเอง เช่น Bayern (ไบเอิร์น) Berlin (แบร์ลิน) Humburg (ฮัมบวร์ก) Mnchen (มึนเชิน)

ในกรณีของภาษาเวียดนาม ซึ่งใช้อักษรโรมันประกอบเครื่องหมายพิเศษ ก็มีการออกเสียงตามแบบภาษาของตนเอง เช่น Ha Noi (ห่าโหน่ย) คำนี้คนไทยอ่านตาม “ชื่อสากล” Hanoi ว่า “ฮานอย”

ความผสมผสานระหว่างชื่อทั้ง ๓ แบบ ในกรณีของภาษาบาฮาซามาเลเซียหรือที่เดิมเรียกว่าภาษามลายูนั้น การเรียกชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวงค่อนข้างปะปนกัน เช่น

รัฐและเมืองหลวง เขียนตามภาษาบาฮาซามาเลเซีย	คำทับศัพท์ตามการออกเสียง ในภาษาบาฮาซามาเลเซีย	ชื่อตามประกาศ พ.ศ. ๒๕๔๔
Selangor	เซอลางอร์	Selangor สลังงอร์
Pulau Pinang	ปูเลาปีนัง	Penang; George Town ปีนัง
Perlis	เปอร์ลิซ	Perlis ปะลิส
Melaka	เมอลากา	Melaka; Malacca มะละกา
Johor	โจโฮร์	Johore ยะโฮร์

ในตารางข้างต้นนี้ คำในคอลัมน์แรกคือ “ชื่อพื้นเมือง” คอลัมน์ที่ ๒ คือออกเสียงแบบพื้นเมือง ส่วนคอลัมน์สุดท้ายคือชื่อที่ปรากฏในประกาศฯ ซึ่งมีทั้ง “ชื่อตั้ง” และ “ชื่อสากล” จะเห็นได้ว่าชื่อที่เขียนด้วยอักษรโรมันในคอลัมน์แรกและคอลัมน์สุดท้ายนั้นมีทั้งที่ตรงกันและไม่ตรงกัน

บทสรุป จะเห็นได้ว่าการเรียกชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวงนั้น มีถึง “สามชื่อ สามมุม” เพื่อความเหมาะสมของเนื้อหาที่ใช้ บางกรณีเราก็ใช้ “ชื่อตั้ง” เช่น “สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย” บางกรณีเราก็ใช้ “ชื่อสากล” เช่น “ฮานอยเป็นเมืองหลวงของประเทศเวียดนาม” เป็นที่น่าสังเกตว่า เราไม่นิยมใช้ “ชื่อพื้นเมือง” ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ความไม่คุ้นเคย (เช่น มีผู้อ่านชื่อ Bayern เป็น “บาเยิร์น” แทนที่จะเป็น “ไบเอิร์น” ตามการออกเสียงแบบพื้นเมือง) ความไม่สุภาพเมื่อออกเสียงเป็นไทย (เช่น ห่าโหน่ย ซึ่งเป็นเสียงที่ถูกต้องของเมืองหลวงเวียดนาม)

มีผู้เสนอว่า เราน่าจะระบุไว้ทั้ง ๓ ชื่อ แล้วให้ผู้ใช้เลือกใช้ตามความเหมาะสม เช่น ชื่อตั้ง ยะโฮร์ (เมื่ออยู่ในข้อความภาษาไทย)

ชื่อพื้นเมือง Johor อ่านว่า “โจโฮร์” (เมื่ออยู่ในข้อความภาษาบาฮาซามาเลเซีย หรือต้องการจะออกเสียงให้ตรงตามที่เจ้าของประเทศเรียก)

ชื่อสากล Johore อ่านว่า “โจฮอร์” หรือ “เจอฮอร์” (เมื่ออยู่ในข้อความภาษาอังกฤษ)

ในหลักเกณฑ์การทับศัพท์ที่กำลังปรับปรุงอยู่นี้ จะกำหนดเสียงอ่านตามที่เจ้าของชื่อออกเสียงจริง หรือใกล้เคียงที่สุดเท่าที่อักขรวิธีไทยจะทำได้ ทั้งนี้ไม่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง ซึ่งมีเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ศ. ชวน เพชรแก้ว ภาคีสมาชิก บรรยายเรื่อง *“ผู้รจนา/นักประพันธ์/กวี ผู้สร้างวรรณกรรมทักษิณ”* ความโดยสรุปว่า สมัยก่อนการพิมพ์ วรรณกรรมส่วนใหญ่บันทึกลงในหนังสือบุด (สมุดข่อย) และใบลาน โดยที่ผู้แต่งเป็นผู้เขียนหรือให้ผู้อื่นเขียนแทน ในสมัยนี้มักไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง การไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งดูเหมือนว่าเป็นการจงใจไม่บอก เพราะแม้แต่วรรณกรรมที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ก็ไม่มีรายละเอียดของผู้แต่งแต่ประการใด ลักษณะเช่นนี้มีความเป็นไปได้ว่าเป็นไปตามคตินิยม ที่แต่เดิมชาวภาคใต้มุ่งสร้างหนังสือเป็นวิทยาทานจึงไม่จำเป็นต้องระบุว่าใครคือผู้แต่ง วรรณกรรมบางเรื่องได้ระบุเกี่ยวกับการเขียนแต่ไม่มีรายละเอียดแน่ชัดว่า ผู้เขียนหมายถึงผู้แต่งหรือผู้คัดลอกกันแน่ วรรณกรรมบางเรื่องกล่าวถึงผู้สร้างซึ่งมีนัยให้คิดว่าอาจจะหมายถึงผู้แต่ง หรือผู้จัดให้มีการแต่งหรือคัดลอกก็ได้ นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีการกล่าวถึง การซ่อมแปลงและการแต่งต่อ ลักษณะเช่นนี้แม้จะไม่ใช่ผู้แต่งโดยตรง แต่ก็ช่วยให้ทราบว่าวรรณกรรมเรื่องนั้นมีผู้แต่งมาก่อนหน้านั้นแล้ว สำหรับวรรณกรรมที่บอกชื่อผู้แต่งไว้ชัดเจน

ในสมัยก่อนการพิมพ์มีน้อยมาก ที่ทราบแน่ชัด คือ ภิกษุอินท์ พระยาตรังนายสิทธิ์ พระมีนายเรืองนาใน พระครูวินัยธร ชูปราชญ์ สุขปราชญ์ และพระครูวิจารณ์ศีลคุณ (ชู)

ในสมัยเริ่มต้นการพิมพ์ซึ่งเริ่มแพร่หลายในภาคใต้ประมาณปลายสมัยรัชกาลที่ ๖ การบันทึกวรรณกรรมในหนังสือบุด (สมุดข่อย) และใบลาน มีน้อยลง ยังคงมีบันทึกอยู่บ้างในช่วง พ.ศ.๒๔๖๐ – ๒๔๗๐ เมื่อการพิมพ์แพร่หลายผู้แต่งนอกจากจะแต่งวรรณกรรมเป็นวิทยาทานแล้ว ยังจำหน่ายเพื่อหาเงินเป็นค่าพิมพ์อีกด้วย ผู้แต่งหนังสือสมัยที่การพิมพ์แพร่หลาย นอกจากพระภิกษุแล้วยังมีชาวบ้านที่มีความรู้ ความสนใจ หรือไม่ก็เป็นนักเล่นเพลงหรือนักแสดงมหรสพพื้นบ้าน ร่วมสร้างวรรณกรรมกันอย่างกว้างขวาง ผู้แต่งวรรณกรรมในช่วงนี้ได้แก่ พระธรรมโมลี (เกตุ ธรรมรัชชะ) พระเทพรัตนกวี (เกตุ ธมฺมวโร) เพียรนะมาตร์ แดง สุวรรณบัณฑิต เสือ ชำนาญภักดี ปาน ชีช้าง เนตร ชลารัตน์ กราย พัฒจันทร์ ทอง หนองถ้วย เป็นต้น

ผู้สนใจบทความดังกล่าวขออนุญาตค้นคว้าได้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารราชบัณฑิตยสถาน ห้องสมุดราชบัณฑิตยสถาน
โทรสารหมายเลข ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๒ หรือทางเว็บไซต์ www.royin.go.th
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ไขปัญหาภาษาไทย

ถาม คำว่า **จุกช่องล้อมวง** มีความหมายว่าอย่างไร

ตอบ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ระบุความหมายของคำว่า **จุกช่องล้อมวง** ว่าเป็นคำกริยาที่เป็นคำโบราณ หมายถึง *อารักขาพระเจ้าแผ่นดินในเวลาเสด็จประพาสหรือในเหตุบางประการ เช่นเมื่อพระเจ้าแผ่นดินทรงพระประชวร* ซึ่งคำว่า **จุกช่อง** หมายถึง *จัดคนให้รักษาการณ์อยู่ตามช่องทาง เช่น ตรอก ซอย ปากคลอง* ส่วน **ล้อมวง** คือ *จัดให้ล้อมที่ประทับเป็นชั้น ๆ*

ถาม คำว่า **จุก** มีความหมายอย่างไรบ้าง

ตอบ คำว่า **จุก** ในภาษาไทย เป็นคำพ้องเสียง พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายไว้หลายความหมายด้วยกัน ความหมายที่ ๑ เป็นคำนาม หมายถึง *ผมเด็ก ๆ ที่ขมวดเอาไว้ตรงขม่อม ผมจุก หรือ หัวจุก ก็เรียก ถ้าเป็นราชาศัพท์จะใช้ว่า พระเมาลี หรือ พระโมลี หรือหมายถึง กลุ่ม ขมวด หรือหมวด ใช้แก่ หัวหอมหัวกระเทียม เรียกว่า จุกหอม จุกกระเทียม และยังมีความหมายเป็นลักษณนามเรียกสิ่งที่มัดรวมกันเป็นจุก เช่น ผูกผม ๒ จุก จุกหอม ๓ จุก* ความหมายที่ ๒ ถ้าเป็นคำนาม หมายถึง *สิ่งที่ใช้อุดปากขวด* แต่ถ้าเป็นคำกริยา จะหมายถึง *อาการที่บังเกิดแน่นอยู่ในอกหรือในท้อง เช่น กินมากจนจุก หรือหมายถึง เอาสิ่งใดสิ่งหนึ่งอุดปากขวดเป็นต้น เช่น เอาไม้ก๊อกจุกปากขวด หรือหมายถึง ค้างคาอยู่ที่ช่อง เช่น นั่งจุกประตู ลิ้นจุกปาก* และยังหมายถึง *ปิด ใช้ในความเช่น หางจุกตูด* ส่วนความหมายที่ ๓ เป็นคำนาม หมายถึง *ส้มจุก ซึ่งเป็นชื่อเรียกของส้มชนิดหนึ่ง*

ถาม ระหว่างคำว่า **จุกเจ่า** และ **เจ่าจุก** คำใดใช้ถูกต้อง และมีความหมายอย่างไร

ตอบ ใช้ได้ทั้ง **จุกเจ่า** และ **เจ่าจุก** ซึ่งเป็นคำวิเศษณ์ มีความหมายเดียวกันว่า *เซา นั่งเหงา นั่งคุดคู้อยู่*

ถาม คำว่า **จุกยา** มีความหมายอย่างไร

ตอบ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ระบุความหมายของคำว่า **จุกยา** เป็นคำกริยา หมายถึง *เอายาจืดหรือยาฉุนทำเป็นก้อนกลม ๆ จุกไว้ที่มุมปาก*

ถาม คำอ่านที่ถูกต้องของคำว่า **จุกชี** อ่านว่า จุกกะชี หรือ จุกชี และมีความหมายอย่างไร

ตอบ คำอ่านที่ถูกต้องของคำว่า **จุกชี** คือ จุก-กะ-ชี คำนี้เป็นคำนามหมายถึง *บานปูนสำหรับประดิษฐานพระประธานเป็นต้น คำนี้อาจใช้ว่า ชุกชี ก็ได้*

ถาม คำว่า **โจทก์** และ จำเลย มีความหมายว่าอะไร

ตอบ คำว่า **โจทก์** เป็นคำนามที่ใช้ในทางกฎหมาย หมายถึง *บุคคลผู้ฟ้องคดีต่อศาล หรือผู้กล่าวหา*

คำว่า **จำเลย** เป็นคำนามที่ใช้ในทางกฎหมาย มีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า โจทก์ ซึ่งหมายถึง *บุคคลผู้ถูกฟ้องต่อศาลแล้ว หรือผู้ถูกฟ้องความ*

ราชบัณฑิตยสถาน
สนามเสือป่า เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๘๖/๒๕๕๐
ไปรษณีย์ดุสิต

จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเผยแพร่งานวิชาการ ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของราชบัณฑิตยสถาน

จัดทำโดย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ศูนย์บริการวิชาการ ราชบัณฑิตยสถาน
บรรณาธิการ นางสาวบุญธรรม กรานทอง
กองบรรณาธิการ

นางทิพาภรณ์	ธารีเกษ	นางกนกวรรณ	ทองตะโก
นางสาวพัชนะ	บุญประดิษฐ์	นางสาวกุลศิรินทร์	นาคไพจิตร
นางสาวอารี	พลดี	นางพรทิพย์	เดชทิพย์ประภาพ
นางสาวปิยรัตน์	อินทร์อ่อน	นายอาคม	คงทน
นางสาวกระลำภักษ์	แพรกทอง	นายอภิเดช	บุญสงค์

พิมพ์ที่ : บริษัท ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด ๓๐๗ ซอยลาดพร้าว ๘๗ วังทองหลาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๐-๖ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๒๕๑๒, ๐ ๒๙๖๖ ๑๖๐๙